

Suvestinė redakcija nuo 2021-12-29 iki 2022-04-22

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19741

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2015 m. gruodžio 14 d. Nr. D1-912
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 20¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 11 punktu,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [D1-778](#), 2021-12-28, paskelbta TAR 2021-12-28, i. k. 2021-27315

tvirtinu Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašą (pridedama).

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2015 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-912
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2021 m. gruodžio 28d. įsakymo Nr. D1-778
redakcija)

POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų (toliau – VAZ) ir jas sudarančių juostų nustatymo, VAZ projektų rengimo ir tvirtinimo tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **Požeminio vandens kaptazo įrenginys** – įrenginys požeminiam vandeniui paimti.

2.2. **Požeminio vandens vandenvietės kaptazo sritis** – požeminio vandens vandenvietės mitybos srities dalis (projekcija žemės paviršiuje), kurioje judančios požeminio vandens srauto dalelės pasiekia vandenvietę per jos egzistavimo laiką.

2.3. **Požeminio vandens vandenvietės mitybos sritis** – vandeningojo sluoksnio plotas, iš kurio judančios požeminio vandens srauto dalelės patenka į požeminio vandens vandenvietę.

2.4. **Vandeningasis sluoksnis** – vandens prisotintas vienalytis arba artimos litologinės sudėties ir filtracinių savybių uolienų sluoksnis.

2.5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, vartojamas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos maisto įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme.

II SKYRIUS POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ IR JAS SUDARANČIŲ JUOSTŲ NUSTATYMAS

3. VAZ 1-osios juostos dydis aplink požeminio vandens vandenvietę arba požeminio vandens gavybos gręžinį, jeigu požeminio vandens vandenvietė sudaryta iš pavienių gręžinių, negalinčių sudaryti kompaktiškos grupės (tos pačios vandenvietės gręžiniai, vienas nuo kito nutolę ne didesniu kaip dviejų VAZ 1-osios juostos dydžio atstumu), nustatomas ne mažesniu kaip:

3.1. 3 m spinduliu aplink individualiai apsirūpinančiųjų geriamuoju vandeniu požeminio vandens vandenvietes (gręžinius), kai vandens ištekliams naudoti nereikalingas leidimas naudoti požeminio vandens išteklius, nepriklausomai nuo požeminio vandens vandenvietės grupės;

3.2. 5 m spinduliu nuo kraštinių požeminio vandens kaptazo įrenginių aplink I grupės požeminio vandens vandenvietes;

3.3. 10 m spinduliu nuo kraštinių požeminio vandens kaptazo įrenginių aplink II grupės požeminio vandens vandenvietes;

3.4. 25 m spinduliu nuo kraštinių požeminio vandens kaptazo įrenginių aplink III grupės požeminio vandens vandenvietes ir jose esančius infiltracinius įrenginius.

4. VAZ 2-osios juostos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, kad mikroorganizmai, patekę į vandeningąjį sluoksnį, būdami gyvybingi, nepasiektų požeminio vandens vandenvietės per:

4.1. 400 parų, kai vanduo imamas iš gruntinių vandeningųjų sluoksnių;

4.2. 200 parų, kai vanduo imamas iš tarp sluoksnių vandeningųjų sluoksnių.

5. VAZ 3-ioji juosta gali susidėti iš 3a ir 3b sektorių. I grupės uždaroje, jokio ryšio su gruntiniu vandeniu neturinčioje požeminio vandens vandenvietėje VAZ 3-iąją juostą sudaro 3b sektorius. II grupės tarp sluoksnių vandenį eksploatuojančioje požeminio vandens vandenvietėje, turinčioje ryšį su gruntiniu vandeniu, VAZ 3-iąją juostą sudaro 3a ir 3b sektoriai. III grupės atviroje, tik gruntinį arba gruntinį ir tarp sluoksnių vandenį eksploatuojančioje požeminio vandens vandenvietėje VAZ 3-iąją juostą gali sudaryti tik 3a sektorius arba 3a ir 3b sektoriai.

6. VAZ 3-iosios juostos 3a sektoriaus dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, kad cheminiai teršalai, patekę į gruntinį vandeningąjį sluoksnį, nepasiektų požeminio vandens vandenvietės per 25-erius metus.

7. VAZ 3-iosios juostos 3b sektoriaus dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į tai, kad cheminiai teršalai, patekę tiesiogiai į tarp sluoksnių eksploatuojamąjį vandeningąjį sluoksnį, nepasiektų požeminio vandens vandenvietės per 25-erius metus.

8. III grupės požeminio vandens vandenviečių, kurių vandens ištekliai pasipildo iš paviršinių vandens telkinių, VAZ 2-oji juosta nustatoma paviršiniame vandens telkinyje 500 m atstumu (upėse pasroviui – 250 m), o VAZ 3-ioji juosta – 3 km atstumu (upėse pasroviui – 250 m) nuo požeminio vandens vandenvietės. VAZ 2-oji ir 3-ioji juostos upėje gali sutapti. Jos nustatomos pasroviui už 250 m nuo kraštinių požeminio vandens kaptazo įrenginių. Upėje prieš srovę VAZ 2-oji ir 3-ioji juostos prilyginamos apskaičiuotam VAZ 3-iosios juostos pločiui.

9. VAZ 2-oji ir 3-ioji juostos apskaičiuojamos:

9.1. požeminio vandens vandenviečių, kurių ištekliai aprobuoti ir naudojami – aprobuotų išteklių kiekiui arba maksimaliam planuojamam požeminio vandens vandenvietės debitui, jeigu viso aprobuotų išteklių kiekio neplanuojama naudoti ateityje;

9.2. požeminio vandens vandenviečių, kurių ištekliai aprobuoti, tačiau nenaudojami – aprobuotų išteklių kiekiui.

10. VAZ 2-osios ir 3-iosios juostos apskaičiuojamos analitiškai ar matematiškai (kai požeminio vandens vandenvietėje yra kelių tipų požeminio vandens kaptazo įrenginiai, labai sudėtingos hidrogeologinės sąlygos, požeminio vandens srauto struktūra).

11. VAZ nustatoma:

11.1. tik VAZ 1-oji juosta:

11.1.1. aplink visų grupių gėlo požeminio vandens, kai jo neplanuojama naudoti kaip geriamojo ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietės, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai ne daugiau kaip 100 m^3 vandens per parą;

11.1.2. aplink mineralinio požeminio vandens, kai jo neplanuojama naudoti kaip geriamojo ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietės, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai ne daugiau kaip 100 m^3 vandens per parą;

11.1.3. aplink visų grupių gėlo požeminio vandens, kai jį planuojama naudoti kaip geriamąjį ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietės, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai ne daugiau kaip 10 m^3 vandens per parą, išskyrus, kai vanduo naudojamas geriamojo vandens viešajam tiekimui;

11.1.4. aplink visų grupių individualiai apsirūpinančiųjų geriamuoju vandeniu požeminio vandens vandenvietės, kai vandens ištekliais naudoti nereikalingas leidimas naudoti požeminio vandens išteklius.

11.2. VAZ 1-oji juosta ir 50 m spinduliu (įskaitant VAZ 1-ąją juostą) požeminio vandens vandenvietės taršos apribojimo juosta:

11.2.1. aplink I ir II grupės gėlo požeminio vandens, kai jį planuojama naudoti kaip geriamąjį ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietės, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai nuo daugiau kaip 10 iki 100 m^3 vandens per parą;

11.2.2. aplink visų grupių gėlo požeminio vandens vandenvietes, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai ne daugiau kaip 10 m³ vandens per parą ir kurių vanduo naudojamas geriamojo vandens viešajam tiekimui.

11.3. VAZ 1-oji, VAZ 2-oji juostos ir VAZ 3-iosios juostos 3a sektorius:

11.3.1. aplink I ir II grupės gėlo požeminio vandens, kai jį planuojama naudoti kaip geriamąjį ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietes, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai daugiau kaip 100 m³ vandens per parą;

11.3.2. aplink III grupės gėlo požeminio vandens, kai jį planuojama naudoti kaip geriamąjį ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietes, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai daugiau kaip 10 m³ vandens per parą;

11.3.3. aplink visų grupių gėlo požeminio vandens, kai jo neplanuojama naudoti kaip geriamojo ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietes, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai daugiau kaip 100 m³ vandens per parą;

11.3.4. aplink mineralinio požeminio vandens, kai jį planuojama naudoti kaip geriamąjį ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietes, nepriklausomai nuo išgaunamo vandens kiekio;

11.3.5. aplink mineralinio požeminio vandens, kai jo neplanuojama naudoti kaip geriamojo ir ūkinių gyvūnų auginimui ir priežiūrai, vandenvietes, iš kurių skaičiuojant metinį vidurkį išgaunama vidutiniškai daugiau kaip 100 m³ vandens per parą.

11.4. VAZ 1-oji, VAZ 2-oji juostos ir VAZ 3-iosios juostos 3a ir 3b sektoriai nustatomi leidimų naudoti angliavandenilių išteklius plotuose, nustatytuose Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus įsakyme, Aprašo 11.3.1–11.3.5 papunkčiuose nurodytais atvejais.

III SKYRIUS

POŽEMINIO VANDENS VANDENVIEČIŲ APSAUGOS ZONŲ PROJEKTŲ RENGIMAS IR TVIRTINIMAS

12. VAZ projektas rengiamas visoms požeminio vandens vandenvietėms.

13. VAZ projekte vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 4 punktu nustatoma VAZ.

14. VAZ projektus rengti gali juridiniai ir fiziniai asmenys ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – LGT) išduotą leidimą tirti žemės gelmes, suteikiantį teisę atlikti požeminio vandens paiešką ir žvalgybą. VAZ projekto rengėjas atsakingas už tinkamą VAZ sudarančių juostų dydžių nustatymą.

15. VAZ projekte, išskyrus Aprašo 16 punkte nurodytą atvejį, pateikiama ši informacija ir dokumentai:

15.1. duomenys apie požeminio vandens vandenvietę:

15.1.1. požeminio vandens vandenvietės pavadinimas, adresas;

15.1.2. požeminio vandens vandenvietės savininkas, savininko rekvizitai (vardas, pavardė, adresas arba juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinės adresas);

15.1.3. duomenys apie požeminio vandens vandenvietės naudojamų gręžinių savininkus, jeigu neįrašyti Žemės gelmių registre (vardas, pavardė, adresas arba juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinės adresas);

15.1.4. jei požeminio vandens vandenvietė įrengta kitam asmeniui priklausančioje žemėje, – rašytinis žemės sklypo savininko, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta privačioje žemėje, savivaldybės žemės valdytojo, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta savivaldybės žemėje, arba valstybinės žemės patikėtinio, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta valstybinėje žemėje, sutikimas;

15.1.5. jei VAZ patenka į kitiems asmenims priklausančią žemę ar žemės sklypus, – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti rašytiniai sutikimai;

15.1.6. požeminio vandens vandenvietės kodas (identifikavimo numeris) ir gręžinio (-ių) numeris (-iai) Žemės gelmių registre;

15.1.7. maksimalus planuojamo naudoti (atsižvelgiant į 25-erių metų perspektyvą) vandens kiekis (m^3 per parą), aprobuotų išteklių kiekis;

15.1.8. duomenys apie požeminio vandens gavybą (naudojamų požeminio vandens vandenviečių);

15.1.9. požeminio vandens vandenvietės centro ir kiekvieno gręžinio koordinatės Žemės gelmių registre (1994 metų Lietuvos koordinatinių sistemoje);

15.2. požeminio vandens vandenvietės ir jos apylinkių geologinės ir hidrogeologinės sąlygos, kuriomis remiantis nustatoma požeminio vandens vandenvietės grupė;

15.3. VAZ plotas, VAZ 2-osios ir 3-iosios (3a ir 3b sektorių) juostų dydžių apskaičiavimo metodas, jo pasirinkimo pagrindimas;

15.4. hidrogeologiniai vandeningojo sluoksnio parametrai, naudoti VAZ 2-ajai ir 3-iajai juostoms nustatyti;

15.5. požeminio vandens vandenvietės hidrodinaminio režimo analizė, jeigu ji reikalinga hidrogeologiniams parametrams įvertinti ar VAZ 2-osios ir 3-iosios juostoms nustatyti;

15.6. M 1:10 000 ar stambesnio mastelio žemėlapis ar planas, kuriems sudaryti naudojami Georeferencinio pagrindo duomenys ir informacija, kuriame pažymėti požeminio vandens gręžiniai, VAZ sudarančių juostų ribos (žemėlapyje nurodomos matematiškai ar analitiškai apskaičiuotos, modeliavimo būdu nustatytos ir projektuojamos, pritaikytos vietovės elementams, VAZ juostų ribos), požeminio vandens kaptazo sritys, jų matmenys gruntiniame vandeningajame sluoksnyje ir žemės sklypų, į kuriuos patenka VAZ, ribos ir nurodyti šių žemės sklypų kadastro numeriai. VAZ erdviųjų duomenų rinkinys turi būti sudarytas *.tab ir *.shp formatais, erdviniai objektai turi būti nustatyti 0,1 m tikslumu. VAZ erdviųjų duomenų rinkinys sudaromas vadovaujantis Teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, erdviųjų duomenų rinkinio specifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 3D-700 „Dėl Teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, erdviųjų duomenų rinkinio specifikacijos patvirtinimo“ (toliau – Teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, erdviųjų duomenų rinkinio specifikacija);

15.7. žemėlapyje ar plane VAZ 2-ojoje ir 3-iojoje juostose turi būti pažymėti esami ir planuojami objektai, kuriuose vykdoma potencialiai požeminį vandenį galinti užteršti ūkinė veikla, kuri nėra draudžiama pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus 11 skirsnį;

15.8. požeminio vandens vandenviečių, iš kurių išgaunama vidutiniškai daugiau kaip 300 m^3 vandens per parą, VAZ projekte papildomai nurodoma:

15.8.1. naudojamo požeminio vandens hidrodinaminio ir hidrocheminio monitoringo duomenų analizė;

15.8.2. požeminio vandens telkinio (vandeningojo sluoksnio) ryšys su gruntiniu ir kitais vandeningaisiais sluoksniais ir paviršiniu vandeniu;

15.8.3. pjezometrinis lygis ir maksimalus leidžiamas lygio pažemėjimas vandens naudojimo metu;

15.8.4. hidrogeologiniai vandeningojo sluoksnio parametrai ir galimo išgauti požeminio vandens ištekliai.

16. Požeminio vandens vandenviečių, nurodytų Aprašo 11.1.4 papunktyje, VAZ projekte pateikiama ši informacija ir dokumentai:

16.1. M 1:1 000 ar stambesnio mastelio žemėlapis ar planas, kuriems sudaryti naudojami topografiniai planai, kuriame pažymėti požeminio vandens gręžiniai, VAZ 1-osios juostos riba ir žemės sklypų, į kuriuos patenka VAZ, ribos ir nurodyti šių žemės sklypų kadastro numeriai. VAZ

erdvinių duomenų rinkinys turi būti sudarytas *.tab ir *.shp formatais, erdviniai objektai turi būti nustatyti 0,1 m tikslumu. VAZ erdvinių duomenų rinkinys sudaromas vadovaujantis Teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, erdvinių duomenų rinkinio specifikacija;

16.2. jei požeminio vandens vandenvietė įrengta kitam asmeniui priklausančioje žemėje, – rašytinis žemės sklypo savininko, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta privačioje žemėje, savivaldybės žemės valdytojo, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta savivaldybės žemėje, arba valstybinės žemės patikėtinio, kai požeminio vandens vandenvietė įrengta valstybinėje žemėje, sutikimas;

16.3. jei VAZ patenka į kitiems asmenims priklausančius žemės sklypus ar valstybinę žemę, kurioje žemės sklypas nesuformuotas, – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti rašytiniai sutikimai.

17. Parengtą VAZ projektą turi pasirašyti jį parengęs asmuo, o kai jį rengia juridinis asmuo, projektą pasirašo ir juridinio asmens vadovas arba jo įgaliotas asmuo. Elektroniniu būdu teikiamas VAZ projektas turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu.

18. Aprašo 14 punkte nurodytas asmuo, rengęs VAZ projektą, privalo VAZ projektą saugoti 5-erius metus.

19. Pagal Aprašo 15 punkto reikalavimus parengtas VAZ projektas teikiamas elektroniniu būdu LGT tvirtinti.

20. LGT per 20 darbo dienų atlieka pagal Aprašo 15 punkto reikalavimus parengto VAZ projekto vertinimą ir priima sprendimą VAZ projektą tvirtinti arba raštu motyvuotai nurodo nustatytus trūkumus.

21. Pagal Aprašo 16 punkto reikalavimus parengtas VAZ projektas teikiamas elektroniniu būdu LGT tvirtinti Aprašo 19 punkte nustatyta tvarka arba kartu su gręžinio pasu Žemės gelmių registro tvarkymo taisyklių, patvirtintų LGT direktoriaus, nustatyta tvarka. LGT šį VAZ projektą tvirtina Aprašo 20 punkte nustatyta tvarka, kai jis teikiamas Aprašo 19 punkte nustatyta tvarka, arba Žemės gelmių registro tvarkymo taisyklių nustatyta tvarka, kai jis teikiamas kartu su gręžinio pasu.

22. Patvirtinus VAZ projektą, VAZ juostų ribų duomenys vadovaujantis Žemės gelmių registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 kovo 10 d. nutarimu Nr. 198 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo įgyvendinimo“, įrašomi į Žemės gelmių registrą.

23. Patvirtinus VAZ projektą, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka teikiamas pranešimas kartu su VAZ erdviniais duomenimis Nekilnojamojo turto kadastro ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro tvarkytojui. Patvirtintu VAZ projektu nustatyta VAZ vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 9 straipsniu įrašoma į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-415](#), 2018-05-29, paskelbta TAR 2018-05-30, i. k. 2018-08684

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-912 „Dėl Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-778](#), 2021-12-28, paskelbta TAR 2021-12-28, i. k. 2021-27315

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-912 „Dėl Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

